

Iyyasuusi fi Haadha isaa waaqeffachuun Sirriidhaa??-Kutaa 1

Description

Soba Shirkii-Kutaa 2ffaa

Shirkiin soba akka taâ€™e kutaa 1ffaa keessatti ilaaluf yaalle jirra. Dhugumatti, Rabbii oltaâ€™aan alatti wanta biraan gabbaruun (waaqefachuun) soba soba hunda caaludha. Dhagaa ykn muka kadhaa namaa hin dhageenye kadhachuu fi waaqefachuun maal jedhamaa? Nama duâ€™e kan kadhaa namaa hin dhageenye fi rakkoo namaa hin beekne kadhachuu fi waaqeffachuun maal jedhamaa? Nama fagoo namarraa jiru kan nama hin dhageenye fi haala nama hin beekne kadhachuu fi waaqefachuun maal jedhamaa? Rabbii oltaâ€™aa kadhaa namaa dhagayuu, haala namaa beekuu fi argu dhiisanii uumama (makhluuqa) nama biraan dhiisitii ofuuyyu hin fayyanne kadhachuu fi waaqeffachuun irraa buâ€™aan argatan maalidhaa?

Mata-duree â€œsoba shirkii-kutaa 2ffaaâ€¢ jedhu jalatti Iyyasuusi fi haadha isaa waaqeffachuun soba (baaxila) akka taâ€™e ragaa qabatamaan ni mirkaneessina. Haa jalqabnu. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

﴿مَا مَسِيحُ أَبْنِي مَرِيمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِ الْرُّسُلُ
وَأُمُّهُ وَصِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلُانِ الظَّعَامَ أَنْظُرْ كَيْفَ نُبَيْنُ لَهُمْ
الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظُرْ أَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴾٧٦﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا
يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

â€œMasih ilmi Mariyam ergamaa malee waan biraati miti. Isa dura ergamtoonni darbanii jiru. Haati isaa siddiqah dha. Isaan lamaan nyaataa nyaataa turan. Mee ilaali akkamitti akka aayaata isaaniif ibsinu. Ergasii akkamitti akka garagalfaman ilaali. Jedhi, â€œSila Rabbii gaditti wanta isin miidhuu fi fayyaduu hin dandeanye gabbartuu (waaqeffattuu)? Rabbiin Isumatu Dhagayaa, Beekaadha.â€ Suuratu Al-Maaâ€™idah 5:75-76

Keeyyanni (aayan) tuni Iyyasuus fi haati isaa Mariyam Gooftaa waaqeffatamu akka hin taane ragaalee afur of keessatti qabattee jirti:

Iffaa-Masih (Iyyasuus) ilma namaati. Aayah keessatti â€œilmi Mariyamâ€¢ jechuun mirkaneessa. Akkuma haawwan biroo ilma isaanii dahan Mariyamis Iyyasuusin deesse. Kuni amala ilma namaati. Amala Khaaliqa (Uumaa) ilma namaati miti. Kana jechuun dhalachuun amala Rabbiiti miti. Rabbiin

subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴾ۚ لَمْ يَكُنْ لَّمْ يَكُنْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿ۚ﴾
لَهُ كُفُواً أَحَدٌ ﴿ۚ﴾

â€œJedhiâ€œInni Allaah dha, Tokkicha. Rabbii Of dandaâ€™aa hirkoo waa hundaati Hin dhalle hin dhalannes. Qixxaatan (fakkaatan) tokkollee Isaaf hin jiru.â€ Suuratu Al-Ikhlaas 112:1-4

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa hin dhalle, hin dhalannes. Haadhas, ilmas hin qabu. Akka Kiristaanoni jedhan Gooftaan kan dhalatu osoo taâ€™ee silaa kan isa uumu barbaachisa. Wanti uumamu immoo Gooftaa wanta hundaa uumuu taâ€™uu hin dandaâ€™u. Mee ilaali, Iyyasuus (aleyh salaam) samii fi dachiin erga uumamanii booda baroota dheeraa turee dhalate. Kanaafu, wanti boodarra argamee wanta isa dura jiru argamsiisuu ni dandaâ€™a jennee yaadu dandeenyaa?

2ffaa-Masih (Iyyasuus) akkuma ergamtoota darbanii ergamaa Rabbii malee waan biraati miti. Kana jechuun daangaan isaa olâ€™aanee ergamaa Rabbii taâ€™uudha. Ergamaa ol darbee Gooftaa waaqefatamu taâ€™uu hin dandaâ€™u. Kiristaanoni raajiin harka Iyyasuus irratti waan mulâ€™ateef inni goofaadha jedhu. Fakkeenyaaaf, â€œIyyasuus duâ€™aa waan kaasef inni goofaadha.â€ Jedhu. Aayan tuni â€œMasih (Iyyasuus) akkuma ergamtoota darbanii ergamaadhaâ€ jechuun isaan irratti deebii deebisti.

Akkuma ergamtoota darbaniif dhugummaa isaanii mirkaneessuuf raajiin (muâ€™jizan) kennname, Iyyasuusifis raajiin kennamee jira. Raajiiwan kunniin amalaan gargar haa taâ€™anii malee wanti isaan tokko godhatu jira. Innis, raajiin wanta aadaa irraa adda taâ€™e kan Rabbiin harka ergamtootaa Isaa irratti mulâ€™isuudha. Ergamtoonni mataa isaanii raajii kana hojjachuu hin dandaâ€™an. Kanaafu, Iyyasuus akkamitti raajii kanaan gooftaa taâ€™uu dandaâ€™aa? Iyyasuus hayyama Rabbiitiin nama duâ€™e yoo kaase, Muusaanis hayyama Rabbiitiin ulee gara bofaatti jijjiree jira. Kamtu irra guddaadhaa? Nama duâ€™ee kaasu moo ulee gogdu duraanu lubbuu hin qabne gara lubbu-qabeessatti jijjiruudhaa? Dhugumatti, ulee lubbuu hin qabne gara bofaatti jijjiruutu irra guddaadha. Kanaafu, akka oduu kiristaanotatti Iyyasuus nama duâ€™e kaasun gooftaa yoo taâ€™e, Muusaanis gooftaa taâ€™uu qabaa jechuudha.

Haala kanaan Iyyasuus akkuma ergamtoota darbanii Ergamaa Rabbiiti malee gooftaa waaqefatamu miti jechuun mirkaneessu dandeenya.

Haati isaas daangaan ishii olâ€™aanee siddiqah taâ€™uudha. **â€œHaati isaa siddiqah dha.â€** **Siddiqah** jechuun amantii fi dubbii keessatti garmalee dhugaa tan taatee fi nama dhugaa taâ€™e tan dhugoomsituudha. [1] Amaariffaan, â€œ á‰ áŒ£á^• áŠ¥á<•áŠ•á‰°áŠ› â€ jechuun hiikan. Mariyam qalbiidhaan shakkii tokko malee Rabbitti, jechoota fi kitaabban Isaatti dhugaan amante, dubbii fi hojii ishii keessattis dhugaa turt. Kanaafu, ishiin siddiqah (dubartii garmalee dhugaa taatedha.) Nabiyyootatti aanee sadarkaan guddaan sadarkaa siddiqati. Haalli ishii erga akkana taâ€™ee sadarkaa

kanarra dabartee gooftaa waaqeffatamu hin taatu jechuudha.

3ffaa-Iyyasuus fi haati isaa Mariyamakkuma ilmaan namaa biroo wanta qaamni isaanii ittiin dhaabbatutti hajamu. **â€œIsaan lamaan nyaata nyaataa turan.â€** Haalli isaa kanakkana taâ€™e, gonkumaa gooftaa waaqeffatamu taâ€™uu hin dandaâ€™u. Sababniisaas, soorata isa dhaabu fi jabeessutti kan hajamu ragaa ifaa dadhabbinna isaa agarsiisuuudha. Dadhabaan immoo Gooftaa taâ€™uu hin dandaâ€™u^[2]

4ffaa-Kan nyaata nyaatu wanta namarraa bahutu isarrea baha. Wanti kunis xurii akka fincaani fi sagaraa isarrea bahuudha. Namni yommuu xurii kana baasu ofii fi namoota biroo irraa ni saalfata. Inumaa, ifaan ifatt dubbachuu irraa ni saalfata. Kanaafu, xurii fokkuu kana kan baasu akkamitti Gooftaa amaloota guutuu qabuu fi hirâ€™inna hundarrraa qulqullaaâ€™e taâ€™uu dandaâ€™aa?

Wanta isaan jedhan irraa Rabbiin qulqullaaâ€™e oltaâ€™e!

â€œMee ilaali akkamitti akka aayaata isaaniif ibsinu.â€ Kana jechuun ragaalee fi mallattoolee ifaa Iyyasuusi fi haati isaa Gooftaa waaqefatamu akka hin taane agarsiisan akkamitti akka isaaniif ibsinu mee ilaali. Sababniisaas, isaan lamaanu nyaata nyaataa turan. Ammas, Iyyasuusakkuma ergamtoota darbanii Ergamaadha. Kanaafu, Gooftaa irraa ergamaa taâ€™ee osoo jiruu gooftaa taâ€™uu hin dandaâ€™u^[3] Iyyasuus Gooftatuu isa erge. Ergamaan ergamama taâ€™aa malee Gooftaa isa erge taâ€™uu hin dandaâ€™u.

â€œErgasii akkamitti akka garagalfaman ilaali.â€ Kana jechuun haqni erga isaaniif ifa taâ€™ee booda akkamitti akka irraa garagalaa ilaali.

Kuni tawhiida mirkaneessufi. Kana jechuun Gooftummaa fi ibaadaa keessatti Rabbiin tokkichoomsu fi wanta kiristaanoni kunniin irra jiran soba akka taâ€™e mirkaneessufi^[4]

â€œJedhi, â€œSila Rabbii gaditti wanta isin miidhuu fi fayyaduu hin dandeeye gabbartuu (waaqefattuu)?â€

Kuni ibsaa fi ragaa dabalataati. Yaa Kiristaanota! Iyyasuus garaa haadha isaa keessatti miciree akka ture ni mirkaneessitu. Eenyullee miidhuu fi fayyadu hin dandaâ€™u. Haalota keessaa haala tokko keessatti Iyyasuus kan hin dhageenye, hin argine, hin beekne, hin fayyanne fi hin miine kan ture taâ€™uu erga mirkaneessitanii akkamitti gooftaa godhachuun waaqefattuu? **â€œRabbiti Isumatu Dhagayaa, Beekaadha.â€** Kana jechuun Rabbiin immoo yeroo hundaa dhagayaa, beekaadha, fayyadu fi miidhu irratti dandeetti qaba. Amalli Isaaakkana kan taâ€™e Inni dhugaadhaan Gooftaa gabbaruuudha^[5]

Iyyasuus (aleyh salaam) dhalachuun dura kan hin dhageenye, hin argine, hin beekne, hin fayyanne fi kan hin miine taâ€™uu mirkaneessinii jiru. Ammas, erga gara samii ol fuudhamee booda kadhaa fi faarfannaa namootaa hin dhagayuu, hin beeku, nama isa kadhatu fi faarsu hin fayyadu. Nama isa kadhatuu fi faarsu dhiises hin miidhu. Kanaafu, akkamitti **â€œIyyasuus gooftaadhaâ€** jechuun waaqefatu (kadhatu, faarsuu)? Rabbii kadhaa isaanii dhagayuu fi haala isaanii hunda beeku dhiisanii akkamitti kadhaa isaanii kan hin dhageenye fi haala isaanii hin beekne kadhatu (waaqeffattuu)?

Kitaabban wabii:

- [1] Tafsiiru Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Al-Maaâ€™idah 2/218, Ibn Useymiin
- [2] Tafsiiru Xabarii-8/582-583
- [3] Tafsiiru Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Al-Maaâ€™idah 2/219, Ibn Useymiin
- [4] Madda olii [5] Tafsiir Qurxubii-8/102

Date Created

June 18, 2020

Author

admin